

การบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

BUDGET ADMINISTRATION FOR SCHOOLS UNDER BUENG KAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE

จันทร์จิรา โชติพิบูลย์¹ และสุรางคณา มัณยานนท์²

Chanchira Chotphiboon¹, Surangkana Manyanon²

Received: 05/03/2022

Revised: 20/17/2022

Accepted: 07/03/2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูล จำนวน 249 คน โดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารการเงิน รองลงมาคือ ด้านการบริหารบัญชี และด้านบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2. ปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณ ได้แก่ การจัดแผนงบประมาณของโรงเรียนวิเคราะห์ SWOT ไม่ชัดเจน การดำเนินงานทางการเงินไม่เป็นปัจจุบัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายในโรงเรียนไม่อิสระในการทำงาน ไม่มีแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ในโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผน และการจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงินไม่เรียบร้อย

3. แนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนอย่างจริง มีปฏิทินในการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ บุคลากรผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการตรวจสอบภายในควรตรวจสอบได้ทุกด้านและเป็นขั้นตอน ใช้หลักการมีส่วนร่วมกิจกรรมผ้าป่าเพื่อการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ด้านบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการเงิน และด้านบัญชีให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : การบริหารงานด้านงบประมาณ, ผู้บริหารโรงเรียน

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Student of educational administration programe Ratchathani University, Udonthani Campus

²อาจารย์สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer of educational administration programe Ratchathani University, Udonthani Campus

*อีเมลติดต่อ: nallinee.2523@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to study the current state and problems of the budget and to gain guidelines for developing the budget management of schools under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Obtained through purposive sampling, the samples consisted of 249 respondents. The 5-level rating scale questionnaire with the reliability of 0.85 was used as a study tool. The statistics employed for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

These results of the study were found:

1. The budget management condition was at a high level. Of all aspects, the financial administration got the highest mean while the account administration and the supply/procurement and the asset administration gained the second highest mean. However, resources muster and educational investment contained the lowest mean.

2. Regarding the budget administration problems, it was found that the school's SWOT analysis which was also employed for the budget planning was vague. Likewise, the financial tasks were not run and finished at the due dates or right time. Moreover, the internal school auditors were not given their independence/full authority to perform their jobs. The schools did not have any plans for raising or mustering educational fund/resources. Schools' supply/procurement and assets were not systematically administrated. Schools' budget was not spent in compliance with the financial/budget plans. The financial paperwork/records was/were not orderly filed/ kept.

3. These guidelines on budget administration development were given: the administrators should motivate the personnel to seriously act and bring the plan into practice, the personnel who take charge of the internal audit should be allowed to examine every aspect and they should work systematically using the participation or Buddhist monk robe's offering principles, knowledge body of supply/procurement and assets development, finance, and accounting should be promoted and instilled in the personnel who are in charge of these jobs.

Keywords : Budget management, Administrators

บทนำ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันเน้นความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียนการบริหารงบประมาณจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการจัดการศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน จึงส่งผลต่อคุณภาพการศึกษารวมทั้งการติดตามประเมินผลก็เป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา การบริหาร

งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกชนิดทุกหน่วยงานและทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐหรือเอกชน องค์การการกุศลหรือฝ่ายธุรกิจทุกหน่วยงาน และทุกองค์การจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย เพื่อสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ทันการณ์และไม่เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงักงบประมาณเป็นสิ่งซึ่งบ่งชี้แนวความคิดในการบริหารงานตลอดจนวิธีการดำเนินงานงบประมาณ จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงาน การดำเนินการกับงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสม มีความจำเป็นในการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการบริหารงานด้านงบประมาณถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานฝ่ายรัฐหรือเอกชน ทุกหน่วยงานมีความปรารถนาและมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างคล่องตัวมากยิ่งขึ้นซึ่งในหน่วยงานจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย เพื่อสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ทันการณ์และไม่เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงักงบประมาณเป็นสิ่งซึ่งบ่งชี้แนวความคิดในการบริหารงานตลอดจนวิธีการดำเนินงานงบประมาณ จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงาน งบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมมีเหตุผลจะเป็นการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 7)

พรจันทร พรศักดิ์กุล (2550, หน้า 18) ได้กล่าวไว้ว่าโรงเรียนที่ได้รับการกระจายอำนาจควรมีอิสระในการปฏิบัติงาน 5 เรื่อง คือ 1) มีอำนาจกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน 2) มีอำนาจในการควบคุมงบประมาณ 3) มีอำนาจในการบริหารงานบุคคล 4) มีอำนาจในการบริหารหลักสูตร และ 5) มีอำนาจในการกำหนดและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรในการกระจายอำนาจทั้ง 5 ด้าน ให้กับสถานศึกษา การกระจายอำนาจด้านงบประมาณนับเป็นหัวใจของการกระจายอำนาจ เพราะถ้าโรงเรียนไม่มีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ ก็จะมีอำนาจในการบริหารในเรื่องอื่น ๆ น้อยลง การกระจายอำนาจด้านวิชาการและบุคลากรได้จะต้องได้รับการกระจายอำนาจด้านงบประมาณก่อน ดังนั้นการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเกิดขึ้นได้โรงเรียนต้องมีอำนาจที่แท้จริงในการควบคุมงบประมาณ โรงเรียนต้องมีอำนาจในการตัดสินใจว่า จะใช้งบประมาณอย่างไร และจะจัดสรรไปที่ใด การบริหารงบประมาณ ลักษณะนี้เรียกว่า การบริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based budgeting) เป็นการบริหารงบประมาณที่กระจายอำนาจให้โรงเรียนโดยจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนแล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียน ชุมชน เป็นผู้ตัดสินใจในการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะทำให้โรงเรียนใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงบประมาณทำให้ใช้จ่าย งบประมาณอย่างคุ้มค่า หวน พินธุพันธ์ (2550, หน้า 34) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่พบคือ บุคลากรที่ทำหน้าที่ทางการเงินไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานการเงินและบัญชีของโรงเรียน รวมทั้งขาดการนิเทศ ด้านการบริหารงานงบประมาณ การบริหารด้านการเงินและการบัญชี สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบ พบว่า สถานศึกษาบางแห่งได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้รับผิดชอบทั้งด้านการเงินและการบัญชีในคนเดียวกัน จึงเกิดปัญหาการทุจริตขึ้น อีกทั้งปัญหาข้อโม่งสอน

ของครูผู้ปฏิบัติงานด้านธุรการการเงินมีมาก ทำให้ครูผู้นั้นทำหน้าที่ในงานธุรการการเงินได้ไม่เต็มที่หรือทำไม่ถูกต้องที่สำคัญงบประมาณการศึกษาส่วนใหญ่เป็นหมวดเงินเดือนทำให้สัดส่วนของงบประมาณสำหรับการพัฒนาคุณภาพมีน้อย และพบว่าสถิติการทำคามผิดวินัยที่เกี่ยวข้องกับการเงินล้วนแต่เป็นผู้บริหารทั้งสิ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ขาดการควบคุม และตรวจสอบการใช้พัสดุอย่างถูกต้องเหมาะสม และโรงเรียนมีการนำงบประมาณมาใช้ยังไม่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรมโรงเรียน จึงทำให้การบริหารงานด้านงบประมาณภายในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามขอบเขตของการตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามกฎหมายระเบียบที่กำหนดไว้และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การบริหารงบประมาณจึงควรอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านงบประมาณเป็นอย่างดีมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบการบริหารงานไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านงบประมาณ เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปึงกาฬ, 2564, หน้า 17) จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานด้านงบประมาณที่มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานด้านอื่นๆของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาปัญหาด้านการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เรื่อง การบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ตามขอบข่ายและภารกิจงานที่กำหนดในกฎกระทรวง มี 22 งาน 7 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 59) ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ 2) ด้านการรายงานผลการดำเนินการ 3) ด้านการตรวจสอบภายใน 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 6) ด้านการบริหารการเงิน และ 7) ด้านการบริหารบัญชี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ มีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ จำนวน 203 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ จำนวน 136 แห่ง โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Kerjcie และ Morgan (1970, p.608) ได้ขนาดตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ จำนวน 272 คน แบ่งเป็นเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 136 คน ครูปฏิบัติงานด้านบริหารงบประมาณ จำนวน 136 คน ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple sampling) โดยเกณฑ์เลือก คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนละ 1 คน และครูที่ปฏิบัติงานด้านบริหารงบประมาณ โรงเรียนละ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งมีจำนวน 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเป็นสำรวจรายการ (Checklist)
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานด้านงบประมาณ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ 2) ด้านการรายงานผลการดำเนินการ 3) ด้านการตรวจสอบภายใน 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 6) ด้านการบริหารการเงิน และ 7) ด้านการบริหารบัญชี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด 2554, หน้า 121) จำนวน 35 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้
1) ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการรายงานผลการดำเนินการ จำนวน 5 ข้อ
3) ด้านการตรวจสอบภายใน จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จำนวน 5 ข้อ
5) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์จำนวน 5 ข้อ 6) ด้านการบริหารการเงิน จำนวน 5 ข้อ
7) ด้านการบริหารบัญชี จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 272 ฉบับ และติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 249 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.54 ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และนำแบบสอบถามไปใช้กับผู้ให้ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. รวบรวม ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 249 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.54 ซึ่งแบบสอบถามมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ทุกฉบับ

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานด้านงบประมาณใน 7 ด้าน จำนวน 35 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานด้านงบประมาณในโรงเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูเลือกตอบตามที่ปฏิบัติตามลักษณะในข้อคำถาม โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปของตาราง

5. แบบสอบถามตอนที่ 4 วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปของตาราง

6. วิเคราะห์แบบสอบถามรายข้อโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แปลผลตามแนวคิดของเบสต์และคาร์ห์ (Best, 1981, p. 82) ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับสภาพการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับสภาพการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและรายด้าน

ด้านการบริหารงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ	4.35	0.61	มาก
2. ด้านการรายงานผลการดำเนินการ	4.36	0.60	มาก
3. ด้านการตรวจสอบภายใน	4.37	0.60	มาก
4. ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.25	0.67	มาก
5. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.43	0.59	มาก
6. ด้านการบริหารการเงิน	4.57	0.55	มากที่สุด
7. ด้านการบริหารบัญชี	4.53	0.61	มากที่สุด
รวม	4.41	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=0.55) รองลงมาคือ ด้านการบริหารบัญชี ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.61) และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.67)

ตารางที่ 2 ปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบึงกาฬ
โดยเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ข้อที่	ปัญหา	ค่าความถี่ (คน)	ร้อยละ (%)
1	การจัดทำแผนงบประมาณของโรงเรียนวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ไม่ชัดเจน	25	64.10
2	โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ไว้ครบทุกด้านแต่ในการปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทุกด้านตามที่กำหนด	11	28.21
3	การจัดทำแผนงบประมาณล่าช้าเนื่องจากต้องรอต้นสังกัด	3	7.69
รวม		39	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ เรียงลำดับจากความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดแผนงบประมาณของโรงเรียนวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ไม่ชัดเจน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.10 รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ไว้ครบทุกด้านแต่

ในการปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทุกด้านตามที่กำหนด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 และการจัดทำแผนงบประมาณล่าช้าเนื่องจากต้องรอต้นสังกัด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ
โดยเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ข้อที่	แนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณ	ค่าความถี่ (คน)	ค่าร้อยละ (%)
1	สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนอย่างจริง	16	42.11
2	ผู้บริหารควรจัดสรรโครงการให้ครอบคลุมแหล่งงบประมาณและมีความโปร่งใส	12	31.58
3	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ	10	26.31
รวม		38	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนอย่างจริง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 รองลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดสรรโครงการให้ครอบคลุมแหล่งงบประมาณและมีความโปร่งใส จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 และ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 26.31 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีประเด็นอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหารการเงิน รองลงมาคือ ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา อาจเป็นเพราะงานบริหารงบประมาณจะมีกฎระเบียบตามกฎหมายมีรูปแบบที่ชัดเจน เช่น ในงานพัสดุเป็นการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การบริหารการเงินเป็นรายงานผลทางการเงิน และการบริหารบัญชีเป็นการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ซึ่งงานเหล่านี้บุคลากรภายใน โรงเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง และจัดทำเอกสารหลักฐานให้สอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรกาญจน์ สุขสดเขียว (2556, หน้า 4) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การตรวจสอบภายใน การบริหารสินทรัพย์ การกำหนดผลผลิตและ

การคำนวณต้นทุนและการวางแผนงบประมาณ การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การจัดระบบจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารการเงินและควบคุมงบประมาณ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญญาลักษณ์ สิงห์แก้ว (2559, หน้า 11) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ด้านการวางแผนงบประมาณมีค่าเฉลี่ยระดับมาก และด้านการบริหารทางการเงิน และการควบคุมงบประมาณมีค่าเฉลี่ยระดับมากตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีระพงษ์ ก้านกิ่ง (2560, หน้า 6) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ และปัญหาแนวทางการพัฒนาสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี สามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดแผนงบประมาณของโรงเรียนวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ไม่ชัดเจน รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ วัตรครบทุกด้านแต่ในการปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทุกด้านตามที่กำหนด และการจัดทำแผนงบประมาณล่าช้าเนื่องจากต้องรอต้นสังกัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูบริ ม่วงกุ่ม (2558, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ แต่ในการปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ รัตนรังษี (2559, หน้า 7) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณการขั้นตอนการจัดทำแผนงบประมาณของโรงเรียนวัดศรีเมืองในกระบวนการวิเคราะห์ SWOT “ผลการวิเคราะห์ SWOT ที่ได้จากครูไม่ชัดเจน”

2.2 ด้านการรายงานผลการดำเนินการ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านการเงินเต็มທີ່เนื่องจากเป็นครูผู้สอน รองลงมาคือ ขาดการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน และขาดการรายงานผลความสำเร็จของงานในรูปแบบ PDCA สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ รัตนรังษี (2559, หน้า 7) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านการรายงานการเงินและผลการดำเนินการ ปัญหาคือ เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากไม่สามารถดำเนินการรายงานการเงินได้ทันเวลา เนื่องจากเป็นครูผู้สอนเวรประจำวัน ครูที่ปรึกษา ไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านการเงินได้เต็มที่

2.3 ด้านการตรวจสอบภายใน เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายในโรงเรียนไม่อิสระ รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในจึงไม่สามารถหาข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานได้ และ ไม่มีปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูบริ ม่วงกุ่ม (2558, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม

ยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในสถานศึกษาไม่มีอิสระเท่าที่ควร

2.4 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มีแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารขาดการวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรบุคคลหน่วยงานที่มีศักยภาพในการสนับสนุน ขาดการเชิดชูเกียรติให้กับหน่วยงานภายในและภายนอกที่สนับสนุนทุนการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนและครูขาดการศึกษากฎหมายระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาชีวะห์ วานี (2557, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พบว่า ปัญหามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยกำหนดวิธีการแหล่งการสนับสนุนเป้าหมาย เวลาดำเนินการและผู้รับผิดชอบ รองลงมา คือ การเสนอแผนการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การศึกษากฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.5 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ในโรงเรียนยังไม่เป็นระบบและไม่เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ ขาดการสนับสนุนการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และการจัดหาพัสดุกกลางและสถานที่จัดเก็บไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ รัตนรังษี (2559, หน้า 7) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การดำเนินการบริหารสินทรัพย์การดำเนินการตามระบบสินทรัพย์ขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ในการบริหารสินทรัพย์ เจ้าหน้าที่มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากย้ายกลับภูมิลำเนาทำให้เกิดปัญหาในการบริหารพัสดุ เช่น การลงบัญชีวัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบัน

2.6 ด้านการบริหารการเงิน เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผน รองลงมาคือ การรายงานผลการเบิกเงินไม่สามารถดำเนินการได้ทันเวลากำหนด และบุคลากรภายในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการเงิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ รัตนรังษี (2559, หน้า 7) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนวัดศรีเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า บุคลากรไม่ยอมเขียนเอกสารเบิกจ่ายเนื่องจากเอกสารมีจำนวนมาก ไม่มีความรู้ความเข้าใจ ตกเป็นภาระของเจ้าหน้าที่การเงินต้องดำเนินการให้

2.7 ด้านการบริหารบัญชี เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารประกอบการจ่ายเงินไม่เรียบร้อยไม่เป็นระบบ รองลงมาคือ การจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบันไม่สามารถตรวจสอบได้ และการจัดทำรายงานประจำเดือน และรายงานประจำปีเพื่อรายงานหน่วยงานต้นสังกัดไม่ทันกำหนดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาชีวะห์ วานี (2557, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารบัญชี ปัญหาที่พบคือ การทำบัญชีต่าง ๆ ไม่เป็นปัจจุบันขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานด้านงบประมาณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนอย่างจริง ร่องลงมาคือ ผู้บริหารควรจัดสรรโครงการให้ครอบคลุมแหล่งงบประมาณและมีความโปร่งใส และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูبری ม่วงกุ่ม (2558, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาด้านการวางแผนงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมในการวางแผน ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจให้ครูปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง และควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมและมีความโปร่งใสดูดีธรรม

3.2 ด้านการรายงานผลการดำเนินการ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรมีปฏิทินในการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ และควรให้มีกระบวนการติดตามและประเมินผลที่เป็นปัจจุบัน ใช้หลัก PDCA สอดคล้องกับวิจัยของ รักชนาสิ สุริหาร (2563, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า แนวทางยกระดับประสิทธิผลการรายงานผลการดำเนินการดังนี้ รายงานผลดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามขั้นตอน PDCA จัดทำปฏิทินการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีรูปแบบที่ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ งบประมาณที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค และผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ/ กิจกรรม

3.3 ด้านการตรวจสอบภายใน เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในโรงเรียนควรตรวจสอบให้ครบทุกด้านและเป็นขั้นตอน ควรพัฒนาการตรวจสอบให้เป็นระบบและส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติเข้ารับการอบรมให้มีความรู้สม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูبری ม่วงกุ่ม (2558, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา คือ บุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในโรงเรียนควรตรวจสอบให้ครบทุกด้าน และพัฒนาการตรวจสอบให้เป็นระบบ และส่งเสริมครูผู้ปฏิบัติเข้ารับการอบรมให้มีความรู้อยู่เสมอ

3.4 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมผ้าป่าเพื่อการศึกษา ร่องลงมาคือ สร้างความเชื่อมั่น จูงใจ ด้วยการร่วมคิดร่วมสร้างพัฒนาของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชน ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากห้องเรียนพิเศษ โดยมีหลักฐานที่ชัดเจน และควรจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ และระดมทุนตามความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รักชนาสิ สุริหาร (2563, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า แนวทางการยกระดับด้านด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา คือ ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมผ้าป่าเพื่อการศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า นักเรียน คณะครู คณะผู้บริหาร มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สร้างความเชื่อมั่น จูงใจ ด้วยการร่วมคิดร่วมสร้างพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน และผู้รับบริการ มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากโครงการคืนสู่เหย้าและห้องเรียนพิเศษ เพื่อจัดหาสื่อ เทคโนโลยี ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ และระดมทุนตามความเหมาะสม

3.5 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรพัฒนาองค์ความรู้ในด้านนี้ให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารควรกำหนดและมอบหมายงานให้ชัดเจน และบุคลากรที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่พัสดุควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการพัสดุให้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงศ์ รัตนรังษี (2559, หน้า 7) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนวัดศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณ คือ ควรสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในการทำงานด้านนี้เป็นพิเศษ เจ้าหน้าที่พัสดุ และควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมให้มากขึ้น

3.6 ด้านการบริหารการเงิน เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรส่งเสริม อบรม เพื่อให้มีความรู้สามารถปฏิบัติงานได้ทันท่วงที รองลงมาคือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สนับสนุน งานบริหารด้านการเงินของโรงเรียน และขาดบุคลากรในการบริหารงานการเงินที่มีความเสียสละ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชูศรี ม่วงกุ่ม (2558, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ข้อเสนอที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้มีความรู้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันที่เมื่อการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือ ส่งเสริม อบรม ให้ความรู้ และให้ความสำคัญในการสนับสนุนการวิเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษาด้านการเงิน

3.7 ด้านการบริหารบัญชี เรื่องลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรจัดอบรมให้ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการบริหารบัญชี รองลงมาคือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ควรเปลี่ยนบ่อย และให้มีการจัดทำบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจุบัน และควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาชีวะหะ วานี (2557, หน้า 5) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการงานงบประมาณ คือ ควรจัดอบรมให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อให้แนวทางการการทำงานด้านบัญชี ควรจัดให้มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่บัญชีโดยรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรง บุคลากรที่จัดทำบัญชีไม่ควรเปลี่ยนบ่อย เพราะทำให้งานไม่ต่อเนื่อง และให้มีการจัดทำบัญชีต่าง ๆ เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีการประชุม สร้างความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้นร่วมกันให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกในปัจจุบัน และมีการนิเทศติดตาม เพื่อให้ได้ทราบข้อบกพร่องและสิ่งที่อุปสรรคต่อการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการในโรงเรียน
2. ควรจัดให้มีการประชุมและทบทวนภาระงานต่าง ๆ เป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม พันธกิจ เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้
3. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการจัดคู่มือ การประเมินผลแผนปฏิบัติการประจำปี ให้โรงเรียน โดยเน้นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของงานให้ชัดเจน เพื่อปรับแผนหรือจัดทำแผนใหม่ให้กำหนดปัญหาการดำเนินการที่ผ่านมา

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการวางแผน งบประมาณ ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาโรงเรียน โดยสร้างเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสาร และประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยรวดเร็ว บุคคลภายนอกสามารถมีส่วนร่วมได้

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้เจ้าหน้าที่พัสดุ ศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และปฏิบัติงานด้านพัสดุเป็นประจำและต่อเนื่องพร้อมทั้งจัดทำคู่มือเกี่ยวกับพัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษาและดำเนินงานตามคู่มือให้เป็นปัจจุบัน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการจัดทำแบบฟอร์มรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน ที่ชัดเจนเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในการหาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ต่อไป

2. ควรศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

เอกสารอ้างอิง

- ชูบุรี ม่วงกุ่ม. (2558). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหาร
การศึกษา. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐพงศ์ รัตนรังษี. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น
ผลงานโรงเรียนวัดศรีเมืองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.
สารนิพนธ์ คต.ม. การบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัญลักษณ์ สิงห์แก้ว. (2559). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขต
ลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ คบ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รักษณาลี สุริหาร. (2563). สภาพและประสิทธิผลการบริหารงบประมาณของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. สารนิพนธ์ ค.ม. การบริหาร
การศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง. (2560). สภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- อาชีวะหะ วานี. (2557). ปัญหาบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. สารนิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา.
ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. New jersey: Prentice–Hall.